

MĂSURILE DE OCROTIRE CONTRACTUALE ȘI JUDICIARE ÎN NOUA LEGISLAȚIE CIVILĂ.

Student: Sitari Elena, DIC-2104M

Coordonator: Ursu Viorica
conf. univ. dr. în drept

Chișinău, 2022

ADNOTARE

Măsurile de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă.

Teză de master.

Teza cuprinde: Introducere, 4 capitole, concluzii generale, bibliografia __ titluri, __pagini text de bază.

Cuvinte-cheie: măsuri de ocrotire, contractuale, judiciare, tutela, curatelă, mandat, condiții, persoană ocrotită, etc.

Actualitatea și importanța temei. Mijloacele de ocrotire civile a persoanei au o importanță majoră pentru protecția intereselor sale personale și patrimoniale, ori acestea reprezintă niște mijloace care îi permit acestuia să-și dirijeze activitățile de zi cu zi. Astfel, încât toate raporturile juridice la care participă să fie în siguranță și pentru el și pentru cei din jur.

Motivația alegerii temei. Fiind, una din cele mai complexe, controversate și actuale teme instituții ale dreptului civil, fiind un instrument juridic utilizat în prezent în vederea protecției drepturilor persoanei, dar spre regret fiind și un mecanism de utilizare și trișare, considerăm că această instituție trebuie să fie cercetată în continuu.

Scopul și obiectivele: Lucrarea își propune ca scop elaborarea unui studiu profund și integru asupra realității privind instituția măsurilor de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă a Republicii Moldova. Implementarea pe viitor a unor noi reforme pentru îmbunătățirea situației a persoanelor care utilizează acest mijloc juridic de ocrotire.

Printre obiectivele propuse spre realizare se numără: analiza abordărilor doctrinare privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare, identificarea reglementărilor juridice naționale și internaționale privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare, analiza noțiunii, scopului și caracterelor măsurilor de ocrotire contractuale și judiciare, descrierea temeiurilor și persoanelor supuse măsurilor de ocrotire contractuale, analiza conținutului și formei cererilor de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară, etc.

Suportul teoretico – științific al lucrării. Drept bază juridică și doctrinară a servit legislația RM și altor state, lucrările doctrinarilor autohtoni și străini, precum ar fi: Baieș S., Roșca N., Alexandresco D., Zlătescu V., Tomescu M., Stătescu C., Ionașcu A., Irinescu E., Stătescu C., Bârsan C., Lupan E., Pop I.S., Шакарян М. С., etc.

Metodologia cercetării. La elaborarea lucrării au fost aplicate metoda istorică, metoda analitică, metoda logică, metoda sistemică și metoda comparativă datorită cărora a fost posibilă analiza comparativă a legislațiilor mai multor state din acest domeniu.

ANNOTATION

Contractual and judicial remedies in the new civil legislation.

Master Thesis.

The thesis includes: Introduction, 4 chapters, general conclusions, bibliography 70 titles, 82 pages of basic text.

Keywords: protective measures, contractual, judicial, guardianship, conservatorship, mandate, conditions, protected person, etc.

Timeliness and importance of the topic. The means of civil protection of the person are of major importance for the protection of his personal and patrimonial interests, or they represent some means that allow him to direct his day-to-day activities. So that all the legal relationships in which he participates are safe for him and for those around him.

The motivation for choosing the theme. Being, one of the most complex, controversial and current topics institutions of civil law, being a legal instrument currently used to protect the rights of the person, but unfortunately also being a mechanism for use and cheating, we believe that this institution must be investigated continuously.

Purpose and objectives: The aim of the paper is to develop a deep and comprehensive study of the reality regarding the institution of contractual and judicial protection measures in the new civil legislation of the Republic of Moldova. Future implementation of new reforms to improve the situation of people who use this legal means of protection.

Among the objectives proposed to be achieved are: the analysis of doctrinal approaches regarding contractual and judicial protection measures, the identification of national and international legal regulations regarding contractual and judicial protection measures, the analysis of the notion, purpose and characteristics of contractual and judicial protection measures, the description of the grounds and persons subject to contractual protection measures, analysis of the content and form of requests for the establishment of judicial protection measures, etc.

The theoretical-scientific support of the work. The legislation of the Republic of Moldova and other states, the works of local and foreign doctrinaires, such as: Baieș S., Roșca N., Alexandrescu D., Zlătescu V., Tomescu M., Stătescu C., Ionașcu A, served as a legal and doctrinal basis. , Irinescu E., Stătescu C., Bârsan C., Lupan E., Pop I.S., Шакарян М. S., etc.

Research methodology. The historical method and the analytical method were applied to the elaboration of the paper. the logical method, the systemic method and the comparative method, thanks to which the comparative analysis of the legislations of several states in this field was possible.

CUPRINS

INTRODUCERE	11
I. ABORDĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI REGLEMENTĂRI JURIDICE PRIVIND MĂSURILE DE OCROTIRE CONTRACTUALE ȘI JUDICIARE ÎN NOUA LEGISLAȚIE CIVILĂ.	14
1.1. Analiza abordărilor doctrinare privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă.	14
1.2. Reglementări juridice naționale și internaționale privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare.	19
1.3. Concluzii la capitolul I.	27
II. ASPECTE TEORETICO-PRACTICE PRIVIND MĂSURILE DE OCROTIRE CONTRACTUALE.	28
2.1. Noțiunea, tipurile și caracterele măsurilor de ocrotire contractuale.	28
2.2. Descrierea temeiurilor, persoanelor supuse măsurilor de ocrotire contractuale și persoanelor investite cu ocrotire.	33
2.3. Mecanismul instituirii măsurilor de ocrotire contractuale, încetarea și suspendarea acestora.	40
2.4. Concluzii la capitolul II.	44
III. ASPECTE TEORETICO-PRACTICE PRIVIND MĂSURILE DE OCROTIRE JUDICIARE ȘI PROCEDURA DE APLICARE A ACESTORA.	45
3.1. Definiția, tipurile și caracteristicile măsurilor de ocrotire judiciare.	45
3.2. Analiza temeiurilor de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară. Descrierea drepturilor și obligațiilor persoanelor însărcinate cu ocrotire.	51
3.3. Procedura, conținutul și forma cererilor de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară.	56
3.4. Concluzii la capitolul III.	64
IV. ANALIZA PRACTICII JUDICIARE CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE OCROTIRE CONTRACTUALE ȘI JUDICIARE ÎN NOUA LEGISLAȚIE CIVILĂ.	66
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	83
BIBLIOGRAFIE:	86
ANEXE.	90
Anexa nr. 1.	90
Anexa nr. 2.	95
Anexa nr. 3.	100

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei. Persoana este epicentru sistemelor de drept și a societății, astfel, din cele mai vechi timpuri legiuitorul a fost preocupat de crearea și adoptarea normelor juridice care ar facilita conviețuirea socială a indivizilor, precum și mecanisme juridice de protecție atât a intereselor sale economice cât și sociale.

Ocrotirea persoanei fizice se realizează în general prin recunoașterea și apărarea corespunzătoare a drepturilor subiective, o atare poziție vizând participarea acestora la raporturi juridice. La această ocrotire participă în mod exclusiv, normele juridice ale dreptului civil, alături de normele și mijloacele de apărare proprii altor ramuri de drept (drept constituțional, dreptul familiei, drept civil, dreptul muncii și securității sociale etc.)

Iar mijloacele de ocrotire civile a persoanei au o importanță majoră pentru protecția intereselor sale personale și patrimoniale, ori acestea reprezintă niște mijloace care îi permit acestuia să-și dirijeze activitățile de zi cu zi. Astfel, încât toate raporturile juridice la care participă să fie în siguranță și pentru el și pentru cei din jur.

Motivația alegerii temei. Fiind, una din cele mai complexe, controversate și actuale teme instituții ale dreptului civil, fiind un instrument juridic utilizat în prezent în vederea protecției drepturilor persoanei, dar spre regret fiind și un mecanism de utilizare și trișare, considerăm că această instituție trebuie să fie cercetată în continuu.

Astfel, încât societatea să cunoască care este adevărata menire a acestor mijloace de ocrotire civile. Ca într-un final să fie utilizate în exclusivitate doar cu bună-credință.

Scopul și obiectivele: Lucrarea își propune ca scop elaborarea unui studiu profund și integru asupra realității privind instituția măsurilor de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă a Republicii Moldova. Implementarea pe viitor a unor noi reforme pentru îmbunătățirea situației a persoanelor care utilizează acest mijloc juridic de ocrotire.

În vederea atingerii scopului propus, au fost propuse spre realizare următoarele obiective:

1. Analiza abordărilor doctrinare privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare.
2. Identificarea reglementărilor juridice naționale și internaționale privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare.
3. Analiza noțiunii, scopului și caracterelor măsurilor de ocrotire contractuale.
4. Descrierea temeiurilor și persoanelor supuse măsurilor de ocrotire contractuale, precum și mecanismul instituirii măsurilor de ocrotire contractuale.
5. Analiza definiției, tipurilor și caracteristicilor măsurilor de ocrotire judiciare.
6. Analiza temeiurilor de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară.

7. Analiza conținutului și formei cererilor de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară.
8. Analiza practicii judiciare naționale.
9. Expunerea propriilor concluzii și propuneri cu privire la măsurile de ocrotire judiciare.

Metodologia cercetării. La elaborarea lucrării au fost aplicate metoda istorică care m-a ajutat la descrierea evoluției acestei instituții încă din perioada evului mediu, metoda analitică a stat la baza analizelor efectuate în prezenta lucrare, precum și concluziile înaintate la sfârșitul lucrării, metoda logică permite dezvoltarea logică a cursului lucrării, metoda sistemică a permis organizare, perfecționarea și analiza informațiilor necesare, și metoda comparativă datorită căreia a fost posibilă analiza comparativă a legislațiilor mai multor state din acest domeniu.

Suportul metodologic și teoretic – științific al lucrării. Drept bază juridică și doctrinară a servit legislația RM și altor state, lucrările doctinarilor autohtoni și străini, precum ar fi: Baieș S., Roșca N., Alexandrescu D., Zlătescu V., Tomescu M., Stătescu C., Ionașcu A., Irinescu E., Stătescu C., Bârsan C., Lupan E., Pop I.S., Шакарян М. С., etc.

Importanța teoretică a tezei derivă din rezultatele acestui demers științific, din sintezele și analizele realizate pe parcursul investigațiilor, dar și din concluziile, și recomandările pe care le aduce autorul la finele lucrării. Toate acestea vor contribui la amplificarea și aprofundarea cunoștințelor teoretice privind instituția măsurilor de ocrotire contractuale și judiciare.

Structura și volumul lucrării. Prezenta lucrare de master este structurată în conformitate cu scopul și obiectivele cercetării științifice, conținând adnotare, introducerea, patru capitole care conțin, concluzii generale, bibliografie.

Capitolul I. „Abordări științifice și reglementări juridice privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă”.

În cadrul capitolului au fost supuse analizei aspectele doctrinare privind măsurile de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă, precum și examinarea legislației naționale și internaționale care reglementează atât din punct de vedere material cât și procedural măsurile de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă.

Capitolul II. „Aspecte teoretico-practice privind măsurile de ocrotire contractuale”.

Dat fiind faptul că lucrarea a fost structurată în cel mai clar și structurat mod, aici avem un capitol destinat exclusiv măsurilor de ocrotire contractuale, unde au fost analizate definiții, categorii și modalități de aplicare a acestora.

Capitolul III. „Aspecte teoretico-practice privind măsurile de ocrotire judiciare și procedura de aplicare a acestora”.

Capitolul trei este destinat analizei aspectelor teoretico-practice privind măsurile de ocrotire judiciare și procedura de aplicare a acestora, fiind scoase în evidență aspectele caracteristice anume tipurilor de măsuri judiciare, precum tipurile, temeiurile și modalitățile procedurale de aplicare.

Capitolul IV. „*Analiza practicii judiciare cu privire la măsurile de ocrotire contractuale și judiciare în noua legislație civilă*”.

Ultimul capitol este destinat analizei practicii judiciare, la caz a fost selectat un caz practic, fiind analizate și realizate pe etape actele procedurale ale părților și instanței caracteristice pentru fiecare instanță.

În cele din urmă, lucrarea se finalizează cu concluziile autorului, care au fost deduse după realizarea obiectivelor propuse la început. De asemenea fiind evidențiate li recomandările acestuia, în vederea îmbunătățirii aplicabilității măsurilor de ocrotire civile.

BIBLIOGRAFIE:

A. Referințe bibliografice în limba română

1. ALEXANDRESCO D. Principiile dreptului civil român, ed. III-a, vol. I, București, 1999;
2. ARDELEAN G. Drept civil. Drepturile reale principale. Ed. Bons Offices, Chișinău, 2016;
3. ALEXANDRESCO D., Principiile dreptului civil român. Doctrină și jurisprudență până la zi, vol. II (partea I), Buc., Atelierele grafice SOCEC, 2007;
4. AVORNIC, Gheorghe. Tratat de Teoria generală a statului și dreptului. Vol. 1. Chișinău, 2013;
5. BAIEȘ, Sergiu, ROȘCA Nicolae. Drept civil. Drepturile reale principale. Chișinău: Tipografia Centrală, 2005;
6. BAIEȘ S. ROȘCA N. Partea generală. Persoana fizică. Persoana juridică. Ed. Cartier juridic. Chișinău, 2019;
7. BĂIEȘU A., ș.a., Codul civil al Republicii Moldova, Comentariu art.1-511, Tipografia Centrală, Chișinău, 2006;
8. BÎRSAN C., Drept civil. Drepturile reale principale, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008;
9. BÎRSAN C. Drept civil. Drepturile reale principale în reglementarea noului Cod civil, Ed. Hamangiu, București, 2013;
10. BERGE Andre, Profesiunea de părinte, De la căsătoria părinților la căsătoria copiilor, Carte pentru părinți, Editura Didactică și Pedagogică, București 1999;
11. BOROI G. Drept civil. Partea generală. Persoanele. Editura Hamangiu, București, 2010;
12. BURUIANĂ, Ion. Protecția europeană a drepturilor omului. Chișinău: Print-Caro, 2013;
13. CEBOTARI Valentina, Comentariul Codului civil al Republicii Moldova, Volumul 1, Editura Arc, Chișinău, 2006;
14. CHELARU E. Drept civil. Persoanele. Ed. All Beck, București, 2003;
15. CHELARU E, Drept civil, Drepturile reale principale, Ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2000;
16. CHELARU, Eugen. Drept civil. Drepturile reale principale. ed. a 3-a, București: Editura C. H. Beck, 2009;
17. CIOCHINĂ-BARBU. Drept Civil. Persoanele. Ed. Junimea, Iași, 2008;
18. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002. În MO al RM nr. 82-86 art. 661 din 22.06.2022. Republicat în MO nr. 66-75 din 01.03.2019 art.132;

19. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003. În MO al RM nr. 285-294 art. 436 din 03.08.2018;
20. Codul familiei al Republicii Moldova nr. 1316 din 26.10.2000. În MO al RM nr. 47-48 art. 210 din 26.04.2001;
21. Codul electoral al Republicii Moldova nr. 1381 din 21.11.1997. În MO al RM nr. 451-463 art. 768 din 29.12.2017;
22. Constituția Republicii Moldova din 12.08.1994. Publicat în MO nr. 1 din 27.08.1994;
23. CONSTANTIN M., Dicționar de drept civil. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980;
24. Comentariul Codului civil al Republicii Moldova, coordonator Mihai Buruiană, Oleg Efrim, Nicolae Eșanu, V. II. – Chișinău: ARC, 2006;
25. COTEANU I., SECHE L., SECHE M. București: Univers Enciclopedic, 2016;
26. DELEANU, Ion. Prolegomene juridice. București: Universul Juridic, 2010;
27. DOGARU I., CERCEL S., Drept civil. Teoria generală a drepturilor reale. București: ALL BECK, 2003;
28. FLORIAN EMESE, Protecția drepturilor copilului, Editura C.H. Beck, București, 2006;
29. GÂRLEȘTEANU, George. Considerații privind libertatea economică. În: Revista de Științe Juridice. 2006, nr. 2;
30. GUCEAC, Ion. Constituționalismul și statul de drept în Republica Moldova. Realități și perspective. În: Akademos. 2017, nr. 3(46), pp. 78-85;
31. HAMANGIU C., ROSETTI-BĂLĂNESCU I., BĂICOIANU AL., Tratat de drept civil, Vol. I, Editura Națională S. Ciornei, București, 2006;
32. **Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 33 din 17.11.2016 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul civil și Codul de procedură civilă ale Republicii Moldova.** În MO al RM nr. 30-39, art. 7 din 03.02.2017;
33. IONAȘCU A. Tratat de drept civil, vol. I, Partea generală. Ed. Academiei, București, 2010;
34. Instrucțiune privind determinarea gradului de dizabilitate, aprobată prin Hotărârea Guvernului cu privire la determinarea dizabilității, nr. 357 din 18 aprilie 2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.126-132;
35. IRINESCU E., Comentarii L. Doctrina și jurisprudență, vol. I. Despre Legea civilă. Persoanele. Familia. Bunurile. Ed. Hamangiu, București, 2012;
36. STĂTESCU C., BÂRSAN C. Drept civil. Persoanele. București, Ed. ALL Beck, 2001;
37. STĂTESCU C. Drept Civil. Persoane fizice și juridice, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2012;

38. SEDLEȚCHI, Iurie. Mecanismul de garantare juridică a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. In: Conferința „Rolul Curții Constituționale în sistemul protecției drepturilor omului și respectarea CEDO și jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului în jurisprudența și legislația națională. Materialele conferinței din 13-14 decembrie 2007. Chișinău, 2007;
39. ȘERPE Ioana, Tutela și Curatela, autoreferatul tezei de doctor în științe juridice, București 2010;
40. Legea nr. 31 din 16.03.2018 cu privire la asociațiile obștești. În MO nr. 126-132 art. 247 din 20.04.2018;
41. Legea nr. 166 din 9 iulie 2010 pentru ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități. În MO nr. 126-128 art. 428 din 23.07.2010;
42. Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În MO nr. 170-175 art. 492 din 14.10.2011;
43. Legea nr. 272/ 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. În MO nr. 81 art. 264 din 26.04.2012;
44. Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți. În MO nr. 167-172 art. 534 din 02.08.2013;
45. Legea nr. 1402 din 16.12.1997 privind sănătatea mentală. În MO nr. 44-46 art. 310 din 21.05.1998;
46. LUPAN E. POP I.S. Tratat de drept civil. Persoanele. Ed. C.H. Beck, București, 2007;
47. LUPULESCU D., LUPULESCU A.M., Identificarea persoanei fizice. Ed. Lumina Lex, București, 2002;
48. MACOVEI Lidia. Drept comercial. Chișinău, 2000;
49. MIȘU I., PĂUNESCU C. Recuperarea medico-pedagogică a copilului handicapat mintal . București, 1990;
50. MUREȘAN M. BOAR A., DIACONESCU Ș. Drept civil. Persoanele, Ed. Cordial Lex, Cluj-Napoca, 2000;
51. Regulamentul Ministerului Sănătății de apreciere medico legală a gravității vătămării corporale, nr.199 din 27.06.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 170-172;
52. STANCU – ȚIPIȘCĂ M. Persoanele juridice de drept public. Ed. C.H. Beck, București, 2006;
53. TOMESCU Milena (2005) Dreptul familiei. Protecția copilului. București Editura Beck;
54. TURCU I. Drept civil. Dreptul societăților comerciale. București, 2000;

55. TUDOR R. POPESCU, Rudenia. Ocrotirea minorului, Tratat. Volumul II, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București 2000;
56. ȚICLEA T. Dispoziții în materia persoanelor, în Noul Cod civil. Studii și comentarii. Editura Universul Juridic, București, 2012;
57. ZLĂTESCU V. Dreptul Familiei și ocrotirea minorului. Revista Română de Drept, nr.98/1979;

B. Referințe bibliografice în limba Rusă

58. Судебная психиатрия: учебник для вузов / под ред. проф. Б.В. Шостаковича. Москва: Зерцало. 384 с.;
59. Гражданское процессуальное право, учебник. под. ред. Шакарян М. С., Москва: Изд. Проспект 2004, с. 128;

C. Referințe bibliografice în limbile franceză, engleză etc.

60. High Commissioner for Human Rights in the Council of Europe, Who gets to decide? right to legal capacity for persons with intellectual and psychosocial disabilities, Strasbourg, 20 February 2012;
61. HONORE, Tony M. Ownership. In: The Nature and Process of Law. New York Oxford. Oxford university press, 1993, pp. 370-376;
62. LUDWIKOWSKI, Rett R. Constitutionalization of Human Rights in Post-Soviet States and Latin America: A Comparative Analysis. In: Georgia Journal of International and Comparative Law, Volume 33, 2004, No 1;
63. RAINER, Arnold. The protection of the individual in the new constitutionalism - some aspects. In: Constitutional Justice and Evolution of Individual Rights. Internațional Conference. Chișinău, 8-9 June 2017. Chișinău: Arc, 2018;

D. Webografie

64. http://www.who.int/substance_abuse/terminology/ICD-10ClinicalDiagnosis.pdf?ua=1 (vizitat 01.11.2022);
65. <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1336/1/curs.pdf> (vizitat 08.11.2022);
66. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities> (vizitat 18.11.2022);
67. <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf> (vizitat 20.11.2022);
68. <https://www.codulcivil.ro/> (vizitat 22.11.2022);

69. <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=536854&SecMode=1&DocId=396848&Usage=> 2
(vizitat 30.11.2022);

70. <https://instante.justice.md/> (vizitat 07.12.2022).